

MŰHELY

FORGÁCS MÁRTON

A CS. ÉS KIR. HADÜGYMINISZTERIUM 10. OSZTÁLY/HADIFOGLYOK (ABTEILUNG 10/KRIEGSGEFANGENE) BÉCSI LEVÉLTÁRI ANYAGÁNAK MUTATÓJA*

Az első világháború kitörésekor az Osztrák–Magyar Monarchia nem rendelkezett kidolgozott tervvel a hadifogság ügyeinek kezelésére vonatkozóan. Mindössze egy utasítás létezett, amely szerint háború esetén az eredendően beszerzési és utánpótlási feladatokkal (*Generalquartiermeister-Angelegenheiten*) foglalkozó cs. és kir. Hadügyminisztérium 10. osztály (*k.u.k. Kriegsministerium 10. Abteilung*) illetékesége alá kell rendelni az ügykört. A rövid idő alatt katonák tömegeit érintő hadifogságba esés szükségessé tette, hogy 1915. szeptember 1-jén életre hívják a 10. osztály/Hadifoglyok (*Abteilung 10/Kriegsgefangene*) megnevezéssel azt a testületet, amely immáron kizárólag ezzel a kérdéskörrel foglalkozott. Vezetésével Karl Stutz Edler von Hartenwehr (1868–1934) ezredest bízták meg. Munkatársai közül kiemelendő Heinrich Freiherr von Raabl-Werner (1875–1941) és Ernst Ritter von Streeruwitz (1875–1952), akik példamutató elhivatottsággal dolgoztak a hadifoglyok helyzetének jobbításán.¹ Az osztály az évek során – a veszteségi lajstromokat (*Verlustlisten*) nem beleszámítva – megközelítőleg 1400 doboznyi aktát termelt. A szervezettség továbbra is fennálló hiányosságait mutatja, hogy a cs. és kir. Külügyminisztérium 7. részlege (*k.u.k. Ministerium des Äußeren Departement 7*) és a Vöröskereszt Közös Központi Tudósító Irodája (*Gemeinsames Zentralnachweisbüro des Roten Kreuzes*) is foglalkozott hadifoglyokkal kapcsolatos ügyekkel. A rájuk vonatkozó iratanyagban való tájékozódást a Robert Stropp által készített mutatók, illetve az Österreichisches Staatsarchiv honlapja segíti.²

* A bécsi Kriegsarchivban folytatott kutatást a magyar állam támogatásával a Tempus Közalapítvány – Collegium Hungaricum 2022-es és 2023-as ösztöndíjpályázatai (CoHu 2022-23/175241, CoHu 2023-24/182574) tették lehetővé.

¹ Vö. *egger, Matthias*: Gekämpft, gefangen und vergessen? Die k. u. k. Regierung und die österreichisch-ungarischen Kriegsgefangenen in Russland, 1914–1918. Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades. Salzburg, 2018. 113–129. o. és *Nachtigal, Reinhard*: Rußland und seine österreichisch-ungarischen Kriegsgefangenen (1914–1918). Remshalden, 2003. 94–101. o.

² *Stropp, Robert*: Die Akten des k. u. k. Ministeriums des Äußern, 1848–1918. In: *Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs*, 20. (1967) 389–506. o. – ezen belül a *Politisches Archiv* „Krieg 1914–1918” állománya (419–446. o.); *Uő*: Die Akten des k. u. k. Ministeriums des Äussern (sic!), 1848–1918: Administrative Registratur. Teil 3. *Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs*, 33. (1980), 356–415. o. – ezen belül *Akten F 36*. (374–396. o.); illetve <https://www.archivinformationssystem.at/detail.aspx?ID=141709> és <https://www.archivinformationssystem.at/detail.aspx?ID=3798> (A letöltés időpontja: 2023. november 12.)

A célirányos kutatást nagyban nehezíti, hogy a 10. osztály – amely nemcsak a külföldön lévő osztrák–magyar, hanem a Monarchiában őrzött ellenséges hadifoglyok ügyében is illetékes volt – anyagát több mint 160 tételre (ügykörre) osztották fel. Az első kilenc őrizte az osztály korábbi feladatköreit (ezekre itt nem térek ki részletesen), a hadifogságra vonatkozó tételek 10-es kezdőszámot kaptak. Ehhez segédletként mindössze két ún. tételkönyv (*Rubrikenbuch*) áll rendelkezésre,³ amelyek nemhogy digitális formában nem érhetőek el, de létezésükre is csak egy véletlennek köszönhetően derült fény. Ráadásul csak a késői időszakra – 1918-ra, illetve 1919-re – vonatkoznak, és bizonyos tételek teljesen hiányoznak belőlük.

Az első világháborús hadifogságkutatás szempontjából így fontosnak tűnt egy tételmutató összeállítása, amely segíti a tájékozódást a 10. osztály terjedelmes anyagában. Ennek érdekében betekintettem az 1915-ös évre vonatkozó valamennyi tételbe,⁴ és az így készült listát egészítettem ki az említett két segédlet alapján. Előfordult, hogy egy tétel csak az egyik évben szerepelt, vagy éppen eltérő számozást kapott az egyes években, ilyenkor szögletes zárójelben feltüntettem a vonatkozó évszámot.

A dőlt betűvel szedett címek a tételkönyvekben található megnevezések, mögöttük kerek zárójelben a fordításuk következik, és amennyiben a megtekintett források erre lehetőséget adtak, pontosítottam, illetve kifejtettem a leírásukat. A szögletes zárójelben feltüntetett magyar nyelvű tételcímeket a dossziék tartalma alapján magam fogalmaztam meg, ezek a könyvekben nem szerepelnek. Ahol a tételszám után mínuszjel szerepel, ott a számhoz a tételkönyvekben se cím, se dokumentum nem tartozott. Előfordultak olyan altételek, amelyek még feltüntetés szintjén sem szerepeltek (a 10 10-7 tételcsoportban több ilyen is van), ezeket a mutatóba nem vettem fel. Amennyiben a tétel címe egy településnév, az értelemszerűen az ott létesített táborra utal.

TÉTELMUTATÓ

- 10 1: *Alarm* (Riadó)
- 10 2: *Assistenzen* (Karhatalmak)
- 10 3: *Augmentationsvorräte* (Pótkészletek)
- 10 4: *Ausbildung* (Kiképzés)
- 10 5: *Ausnahmsverfügungen* (Kivételes rendelkezések)
- 10 6: *Ausrüstung* (Felszerelés)
- 10 7: *Auswanderung* (Kivándorlás)

³ Österreichisches Staatsarchiv Kriegsarchiv Zentralstellen Kriegministerium Hauptreihe (ÖStA KA ZSt KM HR) Bücher 8505, 8508.

⁴ Az iratmennyiség nagysága és az időbeli korlátok nem tették lehetővé, hogy valamennyi háborús évre vonatkozóan végigtekintsem a tételeket, de nagymértékű eltérés a tételszámok tartalmát illetően nem valószínűsíthető.

10 8: *Beamte (Zivil)* (Civil hivatalnokok)

10 9: *Chiffreschlüssel* (Rejtjelkulcsok)

(Az első kilenc tétel nem kapcsolódik a hadifogság témaköréhez)

10 10-1: *Mönichkirchen*

10 10-2: *Arad*

10 10-3: *Freistadt*

10 10-4: *Konfidenzen* (Bizalmas iratok) – Hadifoglyok háborús szolgálatra való felhasználása [1915].

10 10-5: *Josefstadt*

10 10-6: *Überstellung von Kriegsgefangenen* (Hadifoglyok áthelyezése) – Az Osztrák–Magyar Monarchiában őrzött foglyok szabadon bocsátása, áthelyezése.

10 10-7: *Behandlung von Kriegsgefangenen* (Hadifoglyokkal való bánásmód)

10 10-7/4: *In Serbien* (Szerbiában)

10 10-7/7: *In Russland* (Oroszországban)

10 10-7/11: *In Japan* (Japánban)

10 10-7/12: *Mohamedaner* (Muszlimok)

10 10-7/19: *In England* (Angliában)

10 10-7/20: *Abnahme der Gradabzeichen* (Rendfokozati jelvények elvétele)

10 10-7/29: *Italien* (Olaszország)

10 10-7/30: *Rumänien* (Románia)

10 10-7/31: *Griechenland* (Görögország)

10 10-7/32: *Persien* (Perzsia)

10 10-7/33: *China* (Kína)

10 10-7/34: *Amerika*

10 10-8: *Marchtrenk*

10 10-9: *Eintritts-Legitimationen* (Belépési engedélyek) – Az Osztrák–Magyar Monarchia fogolytáborai, delegációk látogatásai külföldi fogolytáborokban.

10 10-10: *Standesangelegenheiten* (Nyilvántartási ügyek) – Létszámadatok, névjegyzékek, foglyok mesterség szerinti csoportosítása, összeírások.

10 10-11: *Abgabe von Kriegsgefangenen als Arbeiter* (Hadifoglyok munkaszolgálatra bocsátása) – dolgoztatásuk, munkavégzésükkel kapcsolatos ügyek.

10 10-11/1: *Bestimmungen* (Meghatározások/rendelvények)

10 10-11/2: *Kriegsgefangenen Arbeit. Komp.* (Hadifogoly munkásszázadok)

10 10-12: *Namensverzeichnisse in Sanitäts-Anstalten* (Egészségügyi intézetek névsorai)

10 10-13: *Reconvaleszente Kriegsgefangene* (Felgyógyult hadifoglyok) – az Osztrák–Magyar Monarchia táborai.

10 10-14: *Thalerhof*

10 10-15: *Kriegsgefangene. Einführung in Arrest* (Hadifoglyok elzárása)

10 10-16: *Kleinmünchen*. [1915]; *Kleinmünster* [1918 – tévesen így]

- 10 10-17: [Sankt Michael bei Leoben menekülttábor] [1915]
- 10 10-18: *Korrespondenz* (Levelezés) – Hadifoglyok levelezése, cenzúrajelentések, lefoglalt levelezőlapok, esetenként foglyok által írt feljegyzések fordításai.
- 10 10-19: *Verzeichnis der Pflinglinge* (Ápoltak jegyzéke)
- 10 10-20: *Austausch-Kriegsgefangene* – Fogolycserék, csererokkantak.
- 10 10-20/1: *mit Russland* (Oroszországgal)
- 10 10-20/2: *mit Italien* (Olaszországgal)
- 10 10-20/3: *mit Frankreich* (Franciaországgal)
- 10 10-20/4: *mit Rumänien* (Romániával)
- 10 10-20/5: *Hospitalisierung* (Kórházi elhelyezés)
- 10 10-20/6: *Abnahme von Gegenständen* (Tárgyak elvétele)
- 10 10-20/7: *Eintreffen der Transporte* (Fogolyszállítmányok beérkezése)
- 10 10-21: *Mauthausen*
- 10 10-22: *Dunaszerdahely*
- 10 10-23: *Inspizierung* (Ellenőrzés) – Az Osztrák–Magyar Monarchia fogolytáborainak és munkahelyeinek belső ellenőrzése, felügyelete.
- 10 10-24: *Zell am See*
- 10 10-25: *Bücher* (Könyvek) – Ellenséges és saját hadifoglyok ellátása olvasnivalóval.
- 10 10-26: *Somorja*
- 10 10-27: *Freilassung Kriegsgefangener* (Hadifoglyok szabadon bocsátása) – Foglyok és internáltak szabadon bocsátása, átállása az osztrák–magyar vagy az oszmán hadseregbe, csererokkantak.
- 10 10-28: *Esztergom-Kenyérmező*
- 10 10-29: *Boldogasszony*
- 10 10-30: *Sanitätspersonal* (Egészségügyi személyzet) – továbbá fogoly orvosok és nővérek kicserélése.
- 10 10-31: *Feiertage & Seelsorge* (Ünnepnapok és lelkesítő szolgálat)
- 10 10-32: [Felgyógyult foglyok útba indítása] [1915]
- 10 10-33: *Eigene Kriegsgefangene* (Saját hadifoglyok) – Vegyes anyag saját és ellenséges hadifoglyokkal kapcsolatban. Delegációk látogatása, szökések, segélyakciók, jelentések stb.
- 10 10-34: *Wieselburg*
- 10 10-35: *Fürsorge für Kriegsgefangene* (Gondoskodás a hadifoglyokról)
- 10 10-35/1: *Schwesternbesuche* (Vöröskeresztes nővérek látogatásai)
- 10 10-35/2: *Liebesgabenzüge Schweden* (Svéd szeretetadomány-vonatok)
- 10 10-35/3: *Schwesternbesuche Russland* (Vöröskeresztes nővérek látogatásai Oroszországban)
- 10 10-35/4: *Verein Christlicher Junger Männer* (Keresztény Ifjak Egyesülete)
- 10 10-35/5: *China* (Kína)
- 10 10-35/6: *Schweiz* (Svájc)

- 10 10-36: [Vöröskereszttel kapcsolatos iratok] [1915]
10 10-37: *Sonntagsberg*
10 10-38: *Knittelfeld*
10 10-39: *Todesfall Anzeiger Kriegsgefangene* (Hadifoglyok haláleseteinek jelentése)
10 10-40: *Identitätserhebungen* (Személyazonosság megállapítása) – elhunyt foglyok esetében.
10 10-41: *Nezsider*
10 10-42: [Fegyverhasználat foglyok ellen, erőszakos cselekmények a táborokban, utasítások szökések esetére] [1915]; *Feldbach* [1918]
10 10-43: *Brüx*
10 10-44: *Überläufer* (Ellenséghez átszöktek)
10 10-45: *Leitmeritz*
10 10-46: [Propagandaterjesztés a foglyok közt] [1915]
10 10-47: [Fogoly tiszték szállodákban történő lehetséges elhelyezése] [1915]
10 10-48: [Linz és Kleinmünchen táborok] [1915]
10 10-49: [Felajánlások fogoly tiszték elszállásolásával kapcsolatban] [1915]; *Auflösung der Kriegsgefangenen Lager* (Hadifoglytáborok felszámolása) [1918]
10 10-50: [Pichl-Auhof tábor] [1915]
10 10-51: *Nagymegyer*
10 10-52: *Neulengbach*
10 10-53: *Ausforschung von Kriegsgefangenen* (Hadifoglyok felkutatása)
10 10-54: *Labedienst bei Kriegsgefangenen* (Hadifoglyok ápolószolgálat) [1915]
10 10-55: *Mazedobulgaren* (Macedón bolgár hadifoglyok)
10 10-56: [Reichenau bei Gablonz a. d. Neißé és Traisen táborok] [1915]
10 10-57: [Foglyoktól jogtalanul elvett értéktárgyak] [1915]
10 10-58: [Hadifogság témájában tartott tudományos előadások] [1915]; *Anträge und Veträge* (Indítványok és szerződések) [1918]
10 10-59: [Krimml tiszti szállás] [1915]
10 10-60: [Türnitz tiszti állomás] [1915]
10 10-61: [Foglyok dolgoztatása tüzérségi és trén-munkakülönítményeknél] [1915]
10 10-62: [Utasítás Baczyński főfelügyelőnek] [1915]
10 10-63: *Gebühren* (Illetékek)
10 10-64: *Proviant-, Rechnungs- und Evidenz-Offiziere* (Élmező-, számvivő és nyilvántartó tiszték)
10 10-65: *Frankreich* (Franciaország) – Francia hadifoglyok, osztrák–magyar foglyok Franciaországban.
10 10-66: *Zeitungen* (Sajtó) – Kül- és belföldi sajtóhírek, cikkek közlése, fordítása, kommentálása. Újságok hadifoglyok részére.
10 10-67: [Schloss Wasserberg bei Knittelfeld tiszti szállás] [1915]
10 10-68: *Reichenberg*

- 10 10-69: *Aufnahme in den österreichischen Staatsverband* (Hadifoglyok befogadása az osztrák államszövetségbe)
- 10 10-70: [Kreuzstein am Moondsee tiszti állomás] [1915]
- 10 10-71: [Bruck-Királyhida tábor] [1915]
- 10 10-72: *Geld der Kriegsgefangenen* (Hadifoglyok pénze)
- 10 10-73: [Besúgóok és kémek a foglyok közt] [1915]
- 10 10-74: [Fogolylétszámok] [1915]
- 10 10-75: [Milovitz bei Lissa tábor] [1915]
- 10 10-76: *Flüchtlinge* (Menekültek)
- 10 10-77: *Schloss Zell bei Waidhofen a. d. Ybbs*
- 10 10-78: *Schnitzarbeiten* (Faragványok) – Hadifoglyok által készített tárgyak.
- 10 10-79: *Lagerordnung* (Táborrend)
- 10 10-80: *Kriegsgefangenen Eskorten* (Hadifoglyok őrkíséretei)
- 10 10-81: [Nevék helyesbítése a fogolylistákon] [1915]
- 10 10-82: *Grödig*
- 10 10-83: [Tisztek elhelyezése] [1915]
- 10 10-84: [Schloss Bertholdstein tiszti állomás] [1915]
- 10 10-85: –
- 10 10-86: [Dezertáló foglyok védelme] [1915]
- 10 10-87: [Élelmezés és higiénia az osztrák–magyar táborokban] [1915]
- 10 10-88: *Liebesgaben* (Szeretetadományok)
- 10 10-89: [Propaganda ukrán foglyoknak] [1915]
- 10 10-90: [Mozielőadás foglyoknak] [1915]
- 10 10-91: –
- 10 10-92: [Honvéd legénységi dezertálók] [1915]
- 10 10-93: [Táborok őrzése] [1915]
- 10 10-94: [Montenegrói hadifoglyok] [1915]
- 10 10-95: *Photographie* (Fényképezéssel kapcsolatos iratok)
- 10 10-96: *Strafen für Kriegsgefangene* (Hadifoglyok büntetési)
- 10 10-97: *Theresienstadt*
- 10 10-98: [Brit foglyok és internáltak] [1915]
- 10 10-99: [Greifenburg] [1915]
- 10 10-100: *Deutsch-Gabel*
- 10 10-101: [Jegyzék az osztrák–magyar táborokban meghalt foglyokról] [1915]
- 10 10-102: *Plan & Eger*
- 10 10-103: [Sternthal bei Pettau tábor] [1915]
- 10 10-104: *Anonyme Anzeige über Zustände im Kriegsgefangenenlager* (Névtelen értesítés hadifoglytáborban uralkodó állapotokról) [1915]
- 10 10-105: [Réz főzőüstök a foglyoknak] [1915]
- 10 10-106: [Seckau bei Knittelfeld tábor] [1915]

- 10 10-107: *Purgstall*
10 10-108: *Kriegsgefangenenlisten* (Hadifogolylisták)
10 10-109: [Gyimótfalva tábor] [1915]
10 10-110: [Szerb fogoly tisztek] [1915]
10 10-111: [Pottendorf menekülttábor] [1915]
10 10-112: [Gmünd menekülttábor] [1915]
10 10-113: [Szerb hadifoglyok] [1915]
10 10-114: *Városszalónak*
10 10-115: [Jakabháza tábor] [1915]
10 10-116: [Traun tábor] [1915]
10 10-117: *Salzerbad*
10 10-118: [Egy hadifogoly öngyilkossága Debrecenben] [1915]
10 10-119: *Spratzern*
10 10-120: [Zenei élet az osztrák–magyar táborokban] [1915]
10 10-121: [Olasz foglyok és internáltak] [1915]
10 10-122: [Nyíregyháza karanténállomás] [1915]
10 10-123: [Mühling tiszti állomás] [1915]
10 10-124: *Lebring*
10 10-125: *Kriegsgefangene Italiener* (Olasz hadifoglyok)
10 10-126: *Harth bei Amstetten*
10 10-127: [Edling tábor] [1915]
10 10-128: [Branzoll bei Bozen tábor] [1915]
10 10-129: *Zalaegerszeg*
10 10-130: *Aschach*
10 10-131: *Braunau am Inn*
10 10-132: [Radafalva tiszti állomás] [1915]
10 10-133: *Heinrichsgrün*
10 10-134: *Musikkapelle in Theresienstadt* (Zenekar Theresienstadtban) [1915]
10 10-135: *Sopronnyék*
10 10-136: [Jutalmak szökött foglyok kézre kerítéséért] [1915]
10 10-137: *Ostffyasszonyfa*
10 10-138: *Braunau in Böhmen*
10 10-139: *Csót*
10 10-140: [Eszék tábor] [1915]
10 10-141: *Sigmundsherberg*
10 10-142: *Brunn am Gebirge*
10 10-143: [Rákosszentmihály tábor] [1915]; *Flucht Kriegsgefangener* (Hadifoglyok szökése) [1918]
10 10-144: [Hadifoglyokat ért balesetek, megbetegedések] [1915]

- 10 10-145: [Brixlegg menekülttábor] [1915]; *Verunglückung Kriegsgefangener* (Hadifoglyok halálos kimenetelű balesetei) [1918]
10 10-146: *Reisen* (Utazások)
10 10-147: *Arbeitsverweigerung* (Munkamegtagadás)
10 10-148: –
10 10-149: *Rákosszentmihály*
10 10-150: *Waffengebrauch gegen Kriegsgefangene* (Hadifoglyok elleni fegyverhasználat)
10 10-151: *Hajmáskér*
10 10-152: *Wochenrapporte der Gendarmerie* (Csendőrség hetijelentései)
10 10-153: *Auszeichnungen* (Kitüntetések) [1918]; *Befundigungen* (Leletek) [1919]
10 10-154: *Situationsberichte* (Helyzetjelentések) [1918]; *Bruck-Királyhida* [1919]
10 10-155: *Mühling* [1918]; *Liquidierungen* (Felszámolások) [1919]
10 10-156: *Liquidierungen* (Felszámolások) [1918]; *Rechnungen* (Számlák) [1919]
10 10-157: *Bruck-Királyhida* [1918]; *Auszeichnungen* (Kitüntetések) [1919]
10 10-158: *Ersätze* (Pótlások)
10 10-159: *Steinbransche* (?) [1919]
10 10-160: *Marschrouten* (Menetlevelek) [1919]
10 10-161: *Anmeldungen für col...* (Bejelentések ... [olvashatatlan]) [1919]
10 10-162: *Lieferungsverträge mit Ausland* (Szállítási szerződések a külfölddel) [1919]
10 10-163: *Hochschulstudien* (Főiskolai tanulmányok) [1919]
10 10-164: *Superarbitrierungen* (Felülvizsgálatok) [1919]
10 10-165: *Veräußerung der Firmen* (Cégek elidegenítése) [1919]
10 10-166: *Dokumente Rücksendung* (Dokumentumok visszaküldése) [1919]

A különösen anyaggazdag tételek – mindenekelőtt a 10 10-7, 10 10-33 és a 10 10-35 – harminc–negyvendoboznyi aktát is felölelnek, de arra is van példa, hogy mindössze egyetlen irat alkot egy tételt. A kutatás során érdemes szem előtt tartani, hogy olyan dokumentumok is előfordulhatnak egy tétel anyagában, amire a cím nem utal egyértelműen; így például a 10 10-125 tételben (*Kriegsgefangene Italiener*) előkerült néhány olyan irat is, amelyek Olaszországban fogva tartott osztrák–magyar katonákra vonatkoztak.

Márton Forgács

INDEX OF THE VIENNESE ARCHIVAL MATERIAL OF
DEPARTMENT 10/WAR PRISONERS (ABTEILUNG 10/KRIEGSGEFANGENE)
OF THE IMPERIAL AND ROYAL MINISTRY OF WAR

(Summary)

The most comprehensive archival source for research on prisoners of war during the First World War is the *Abteilung 10/Kriegsgefangene* material held in the Kriegsarchiv in Vienna. The approximately 1,400 boxes of files were grouped under roughly 160 headings of widely varying volume. Their research is made very difficult by the fact that only two *Rubrikenbuchs* are available as a reference, which were found by chance and are not available in digital form. Moreover, they are very incomplete and only refer to the years 1918 and 1919. This inventory of headings, compiled from the research conducted on the site and published here, provides a valuable contribution to the work of researchers of the World War I POWs.

Márton Forgács

DAS REGISTER DES ARCHIVMATERIALS DER
ABTEILUNG 10/KRIEGSGEFANGENE DES K. U. K. KRIEGSMINISTERIUMS
IN WIEN

(Resümee)

Die umfangreichste Archivquelle für die Erforschung von Kriegsgefangenen des Ersten Weltkriegs ist das Material der Abteilung 10/Kriegsgefangene im Kriegsarchiv in Wien. Die ca. 1.400 Kartons umfassenden Akten sind unter ca. 160 Rubriken von sehr unterschiedlichem Umfang zusammengefasst. Die Erforschung dieser Akten wird dadurch stark erschwert, dass nur zwei Rubrikenbücher als Hilfsmittel zur Verfügung stehen, die nur zufällig gefunden wurden und nicht in digitaler Form vorhanden sind. Zudem sind sie sehr unvollständig und beziehen sich nur auf die Jahre 1918 und 1919. Das im Rahmen der Recherchen vor Ort erstellte und hier veröffentlichte Register kann daher als wertvoller Beitrag zur Erforschung der Kriegsgefangenen des Ersten Weltkrieges angesehen werden.

Márton Forgács

INDEX DES DOCUMENTS DES ARCHIVES DE VIENNE CONCERNANT
LE 10^E DÉPARTEMENT/PRISONNIERS DE GUERRE (ABTEILUNG 10/KRIEGS-
GEFANGENE) DU MINISTÈRE IMPÉRIAL ET ROYAL DE LA GUERRE

(Résumé)

La source d'archives la plus étendue pour la recherche sur les prisonniers de guerre de la Première Guerre mondiale sont les pièces de l'Abteilung 10/Kriegsgefangene conservées au Kriegsarchiv à Vienne. Les quelque 1400 boîtes de dossiers sont regroupées sous environ 160 rubriques d'étendue très variable. La recherche concernant ces dossiers est fortement entravée par le fait que seuls deux Rubrikenbuchs sont disponibles en tant qu'auxiliaires. Ceux-ci ont été retrouvés par hasard et ne sont pas numérisés. De plus, ils sont très lacunaires et ne concernent

que les années 1918 et 1919. Comblant ces lacunes, l'index élaboré lors des recherches sur place et publié ici pourra donc faciliter le travail des chercheurs sur les prisonniers de guerre de la Première Guerre mondiale.

Мартон Форгач

УКАЗАТЕЛЬ МАТЕРИАЛА ВЕНСКОГО АРХИВА 10-ОГО
ОТДЕЛА/ВОЕННОПЛЕННЫХ (ABTEILUNG 10/KRIEGSGEFANGENE)
ИМПЕРАТОРСКОГО И КОРОЛЕВСКОГО ВОЕННОГО МИНИСТЕРСТВА

(Резюме)

Самой обширной архивной базой источников по исследованию военнопленных Первой мировой войны являются материалы Отдела 10/Военнопленные (Abteilung 10/Kriegsgefangene), хранящиеся в Венском Военном Архиве. Приблизительно 1400 коробок с документами были сгруппированы в большинстве 160 очень разных по объёму разделов. Эти исследования значительно осложняются тем, что в качестве вспомогательных средств доступны только два тома Рубрикена, которые случайно были обнаружены и недоступны в цифровом виде. Кроме того, они весьма недостаточны и относятся только к 1918 и 1919-им годам. Таким образом, составленный в ходе проводимых на месте событий исследование и опубликованный здесь указатель разделов, могут представлены как восполнение пробелов, и может помочь в дальнейшей работе исследователей о военнопленных Первой мировой войны.